

CLASS – IX
SANSKRIT
ASSIGNMENT 1

	CLASS: IX SUBJECT: SANSKRIT	
	TERM: I (APRIL-SEP, 2016) ASSIGNMENT NO. 1	
प्र. 1	वर्गः, उच्चारणस्थानानि, वर्तनी (वर्णसंयोजनम्, वर्णविपर्ययनम्)	
	अधोलिखितप्रश्नान् उत्तरत —	
(i)	पञ्च मूलस्वराः के के सन्ति ?	
(ii)	अष्ट दीर्घस्वराः के के सन्ति ?	
(iii)	केषां स्वराणाम् ह्रस्वाः भवन्ति ?	
(iv)	केषां स्वराणाम् ह्रस्वाः न भवन्ति ?	
(v)	ए, ऐ, औ, ई, औ स्वराः कस्य कस्य योगेन भवन्ति ?	
	ए = _____ + _____	
	ऐ = _____ + _____	
	औ = _____ + _____	
	ई = _____ + _____	
(vi)	कवर्गवर्णाः के ?	
(vii)	खवर्गवर्णाः के ?	
(viii)	गवर्गवर्णाः के ?	
(ix)	घवर्गवर्णाः के ?	
(x)	चवर्गवर्णाः के ?	
(xi)	जवर्गवर्णाः के ?	
(xii)	वर्णविपर्ययः केषां सन्ति अथवा उन्तःस्थाः ?	
(xiii)	उन्तःस्थ-वर्णाः के ?	
(xiv)	अक्ष-वर्णाः के ?	
(xv)	नासिक्य-वर्णाः के के सन्ति ?	
(xvi)	कण्ठ्य-वर्णाः के के सन्ति ?	
(xvii)	केषां वर्णानां उच्चारणस्थानं तालुः अस्ति ?	
(xviii)	मूर्धन्य-वर्णाः के के सन्ति ?	
(xix)	दन्त्य-वर्णाः के के सन्ति ?	
(xx)	ओष्ठ्य-वर्णाः के के सन्ति ?	
(xxi)	कण्ठोष्ठ्यवर्णौ को स्तः ?	
(xxii)	कण्ठतालव्यवर्णौ को स्तः ?	
(xxiii)	दन्तोष्ठ्यवर्णः कः अस्ति ?	
प्र. 2	अधोलिखित-प्रश्नानाम् उत्तराणि शिस्तस्थानेषु लिखत —	
(i)	व, छ, ज, झ, ञ वर्णेषु _____ वर्णः नासिक्यः अस्ति	
(ii)	ष वर्णः मूर्धन्यः अस्ति अथवा दन्त्यः ? _____	
(iii)	ब, ब्, ङ, ङ् — एतेषु वर्णेषु _____ वर्णः तालव्यः न अस्ति ।	

- (iv) 'कृपा' इति शब्दे वर्णस्य उच्चारणस्थानं सूची अस्ति।
 (v) इ, ज, म् वर्णेषु वर्णः नासिक्यः ओष्ठ्यः च अस्ति।
 (vi) इ वर्णस्य उच्चारणस्थानम् तालुः अस्ति अथवा कण्ठः?
 (vii) 'गजः' इति पदे कस्य तपञ्जवर्णस्य उच्चारणस्थानं कण्ठः?
 (viii) इ, म्, ज, न् वर्णेषु वर्णः सूर्यन्यः नासिक्यः च।
 (ix) आ, इ, औ वर्णेषु वर्णः कण्ठोष्ठ्यः अस्ति।
 (x) इ, औ, ल् वर्णेषु कस्य उच्चारणस्थानम् कण्ठतालुः अस्ति?
 (xi) औ वर्णः कण्ठतालव्यः अथवा कण्ठोष्ठ्यः?

प्र० 3. वर्णविन्यासं कुरुत--

विद्यार्थी -

माद्रीर्वादः -

विद्वान् -

ग्रामः -

कृष्णः -

कृपा -

प्रयत्नः -

दीक्षा -

ब्रीहमः -

संवा -

पंजापः -

पत्रम् -

शुभ्रम् -

न्यग्रोद्यः -

आह्वार्थम् -

ज्योतिः -

विज्ञानम् -

कृष्कः -

चक्षुः -

उद्देश्यम् -

प्र० 4. वर्णान् संपौज्य शब्दनिर्माणम् कुरुत--

त् + ल् + अ + म् =

क् + आ + इ + य् + अ + म् =

क् + अ + त् + ल् + अ + म् =

$q_1 + a + c_1 + d_1 + b + r_1 + s =$	
$s_1 + r + s + q_1 + b + p_1 =$	
$r_1 + a_1 + r_1 - k + a + r + a_1 =$	
$c_1 + a + p_1 + d_1 + r + a + p_1 + a_1 =$	
$p_1 + s + r_1 + s + p_1 + d_1 + s + r + a_1 =$	
$d_1 + a + r + p_1 + a_1 =$	
$k + p_1 + a + p_1 + a + p_1 =$	
$p_1 + p_1 + a_1 + r + a + p_1 =$	
$d_1 + s + d_1 + p_1 - a + r + s =$	
$p_1 + a_1 + k + p_1 + a_1 =$	
$d_1 + r + a_1 + p_1 + a + p_1 =$	
$s + d_1 + p_1 + a_1 + r + a + p_1 =$	
$p_1 + s + p_1 + p_1 + s =$	
$d_1 + p_1 + a + p_1 - a + p_1 =$	
$k + r + s - d_1 + p_1 + a_1 =$	
$p_1 + a_1 + p_1 + d_1 + a =$	
$s_1 + r_1 + s + p_1 + d_1 + a_1 =$	